

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради ДФ 05.854.040
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Іванна ОВЧАРУК,
(власне ім'я, прізвище здобувача)
1998 року народження, громадянка Україна,
(назва держави, громадянином якої є здобувач)
освіта вища: закінчила у 2020 році Вінницький національний аграрний університет
(найменування закладу вищої освіти)
за спеціальністю 201 Агрономія
(за дипломом)
виконала акредитовану освітньо-наукову програму Агрономія.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Вінницького національного аграрного університету Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця від «29» квітня 2025 р. № 36а.

(повне найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування (у родовому відмінку), місто)

у складі:

Голови разової
спеціалізованої
вченої ради –

Ігор ДІДУР, доктор сільськогосподарських наук, професор, директор навчально-наукового інституту агротехнологій та природокористування професор кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії Вінницький національний аграрний університет;

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Рецензентів –

Ганна ПАНЦИРЕВА, доктор сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства Вінницький національний аграрний університет;

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Людмила ЯКОВЕЦЬ, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин Вінницького національного аграрного університету

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Офіційних опонентів –

Олена ДЕМ'ЯНЮК, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН України, заступник директора Інституту агроєкології і природокористування НААН України.

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Валентина САБАДИН, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри генетики, селекції та насінництва

сільськогосподарських культур Білоцерківського
національного аграрного університету
(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

на засіданні « 20 » червня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань _____ 20 Аграрні науки та продовольство _____
(галузь знань)

Іванні ОВЧАРУК
(власне ім'я, прізвище здобувача у давальному відмінку)

на підставі публічного захисту дисертації «Агроекологічне обґрунтування та розробка моделей технологій вирощування сортів пшениці озимої в умовах Лісостепу правобережного»

(назва дисертації)

за спеціальністю _____ 201 Агрономія _____
(код і найменування спеціальності (спеціальностей))

20 Аграрні науки та продовольство

(відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Дисертацію виконано у Вінницькому національному аграрному університеті, Міністерство освіти і науки України, м. Вінниця
(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник Галина ГУЦОЛ, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища, Вінницький національний аграрний університет
(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Робота виконана здобувачем особисто, державною мовою, відповідно до вимог щодо її оформлення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених досліджень, які забезпечують розв'язання наукового завдання, що має істотне значення для галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство (відповідно до п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами)).

Здобувач має 5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 (відповідно до п.8, п.9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії):

1. Гуцол Г.В., Овчарук І.І. Обґрунтування строків сівби пшениці озимої в умовах глобального потепління. Аграрні інновації. 2023. №18. С. 41-44. DOI: <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.18.5> (0,42 друк арк. – особистий внесок – проведено експериментальні дослідження, учать в написанні статті – 0,30 друк. арк.).

2. Гуцол Г.В., Овчарук І.І. Вплив строків сівби на осінній ріст і розвиток пшениці озимої. Сільське господарство та лісівництво. 2024. Вип. 33. С. 23-31. DOI: [10.37128/2707-5826-2024-2-2](https://doi.org/10.37128/2707-5826-2024-2-2) (0,55 друк арк. – особистий внесок – проведено експериментальні дослідження, учать в написанні статті – 0,38 друк. арк.).

3. Овчарук І.І. Урожайність пшениці озимої залежно від строку сівби. Таврівський науковий вісник. 2024. № 140. С. 192-196. DOI: <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.140.25> (0,35 друк арк.).

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні)

та висловили зауваження:

Голова ради Дідур І.М.

1. Було б доречно, чіткіше зазначити строки та спосіб внесення біопрепаратів на посівах пшениці озимої у ваших дослідженнях.

2. Слід уточнити, який попередник пшениці озимої використано у ваших дослідженнях та наскільки він є оптимальним для цієї культури.

3. Недостатньо висвітлено питання обробітку ґрунту під посів за умов значно розтягнутих строків сівби пшениці озимої.

Рецензент Панцирева Г.В.:

1. Вживання словосполучень «погодні умови» та «погода» (на сторінках 35, 57, 58, 73, 77) потребує уточнення. Оскільки в роботі розглядаються умови лише вегетаційного періоду озимої пшениці, доцільніше було б використовувати термін «гідротермічні умови регіону», що точніше відображає сукупність температурного режиму та зволоження впродовж аналізованого періоду.

2. У розділі 2 «Умови та методика досліджень», у підрозділі 2.1. «Природні умови правобережного Лісостепу» та по тексту дисертаційної роботи варто було б підпорядкувати згідно теми дисертації «Агроекологічне обґрунтування та розробка моделей технологій вирощування сортів пшениці озимої в умовах Лісостепу правобережного». Крім того, порушено основні вимоги «Методики польового дослід»: не вказано контрольного варіанту, не описано його особливостей, а також відсутня факторіальна формула дослід. До того ж відсутні посилання на характеристики сортів та препаратів.

3. У розділі 3 «Ріст і розвиток посівів пшениці озимої в осінній період», підрозділі 3.1 «Обґрунтування строків сівби пшениці озимої в умовах глобального потепління» у таблицях 3.1, 3.2 та 3.3 наведено дані за 2011–2022 рр., хоча період проведення дисертаційного дослідження охоплює 2022–2024 роки, що потребує пояснення. Крім того, не зазначено, на яких саме сортах пшениці озимої здійснювалися спостереження. У розділі методики згадується чотири сорти (РЖТ Реформ, Тобак, Самурай і Юлія), однак у результатах це не конкретизується. Назву підрозділу 3.3 «Зимостійкість посівів» доцільно скоригувати відповідно до назви розділу 3, щоб забезпечити логічну й тематичну узгодженість структури. Наприклад, більш точним варіантом могла б бути назва «Зимостійкість посівів пшениці озимої залежно від строків сівби».

4. У розділі 6 «Моделі технологій вирощування пшениці озимої та їх екологічна, економічна та енергетична оцінка» представлено модель технології вирощування лише для сорту РЖТ Реформ. Водночас у дослідженні також фігурують сорти Тобак, Самурай і Юлія, для яких аналогічні моделі відсутні. Це створює враження неповноти аналізу та потребує уточнення або доповнення, хоча б у додатках.

5. Тема дисертації «Агроекологічне обґрунтування та розробка моделей технологій вирощування сортів пшениці озимої в умовах Лісостепу правобережного», однак у змісті роботи відсутні чітко окреслені дані, що стосуються агроекологічного обґрунтування. Це не узгоджується з формулюванням теми та потребує відповідного доповнення або роз'яснення.

6. Додатки до дисертаційної роботи є неповними, оскільки містять лише акти впровадження та список публікацій здобувачки. Вони не дають змоги повноцінно оцінити обсяг і зміст проведених досліджень. Доцільно доповнити додатки матеріалами, що підтверджують повноту експериментальної частини роботи.

7. Літературні джерела та список праць оформлені з порушенням вимог ДСТУ 8302:2015.

Рецензент Яковець Л.А.:

1. Чому у схемі дослідів було обрано саме такі строки сівби?
2. Що являє собою термін «модель»?
3. Яким чином проводили розрахунок економічної та енергетичної ефективності досліджуваних моделей технологій?
4. Чому внесення біопрепаратів змінювало вміст важких металів у зерні пшениці озимої?

Опонент Дем'янюк О.С.:

1. У Розділі 1 варто було б окреслити загальну проблему для зони Лісостепу правобережного щодо вирощування такої культури як пшениця озима та вплив основних агротехнічних і екологічних чинників на продуктивність.

2. У Розділі 2 «Умови та методика досліджень» не вказано яким чином поєднували біологічні препарати в технології вирощування пшениці озимої. Водночас занадто детально наведено характеристику досліджуваних біопрепаратів (С. 69-73), у т.ч. спосіб обробки насіння, який в роботі не досліджувався. Наведено опис ґрунтово-кліматичних умов з посиланням на застарілі дані (табл. 2.1 - 1997 р.). Не вказано методику визначення поширення і розвитку хвороб на рослинах/посівах та в яку фазу проводили обліки.

3. Важливим чинником для проростання насіння є наявність достатньої кількості вологи, тому варто було б визначати вміст вологи у ґрунті.

4. Не зрозумілим є, що визначала здобувачка під час аналізування фітосанітарного стану посівів поширення хвороб чи розвиток хвороб ??? (С. 104), адже це різні показники (див. ДСТУ 4756:2007).

5. Потребує пояснення, чому для екологічної, економічної та енергетичної оцінки технологій вирощування пшениці озимої взято лише варіанти із застосуванням біопрепаратів.

6. Суперечливим і незрозумілим є твердження здобувачки «Це зумовлено тим, що використання мінеральних, органічних добрив та засобів захисту рослин суттєво зменшилося, а технології вирощування спростилися, а отже, вони потребують поповнення новими джерелами» (С. 40).

7. У тексті дисертації наявні некоректні вирази, назви розділів (Розділ 3 «Ріст і розвиток посівів...», Підрозділ 4.2 «Поширення шкочинних організмів у посівах»), граматичні помилки та технічні описки (шкочинні організми (С. 2, 104), азотфіксуєчі рослини (С. 41), фосфорфіксуєчі бактерії (С. 44), лабораторно виділено штам (с. 44), за нормальних умов (С. 27), азот лужногідролізований (С. 76), калій обмінний (С. 77), «на оптимальні температурні умови та вологість ґрунту сильно впливають строки сівби, формування глибоко розвиненої кореневої системи» (С. 24), «здатність керувати ростом культури» (С. 26) та ін.).

Опонент Сабадин В.Я.:

1. У другому розділі не вказано, чи були повторення у досліді.
2. У таблиці 3.3. «Строки зміщення сівби пшениці озимої та її середня дата за показниками накопичення посівами активних температур відносно оптимального терміну 5-25 вересня», необхідно уточнити, за чиїми даними представлені результати досліджень.

3. Було б добре описати, що спостерігали розвиток хвороб на посівах пшениці озимої у осінній період, враховуючи різні строки сівби.

4. В описі досліджуваного сорту пшениці озимої вказано, що він має високу стійкість до хвороб – 8 балів. Проте результати досліджень у таблиці 4.4. показують, що ступінь поширення хвороб був досить високим. Чому? Необхідно пояснити.

5. У яку фазу розвитку пшениці озимої було проведено облік поширення хвороб?

6. У різних варіантах досліджуваного сорту пшениці озимої спостерігався високий ступінь розвитку хвороб. Чим це було зумовлено?

7. З даних таблиці 5.4. «Урожайність зерна пшениці озимої сорту РЖТ Реформ залежно від застосовуваних біопрепаратів» незрозуміло, яка норма висіву була?

8. Те ж саме стосується рисунків 5.1-5.3.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» - членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує

Іванні ОВЧАРУК

(власне ім'я, прізвище, здобувача (ки) у давальному відмінку)

ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство

(галузь знань)

за спеціальністю

201 Агрономія

(код і найменування спеціальності (спеціальностей))

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Окрема думка члена разової ради додається (за наявності).

Голова разової спеціалізованої вченої
ради

(підпис)

Ігор ДІДУР

(власне ім'я та прізвище)